

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและ ช่องทางการค้าไทย-จีน: กรณีศึกษาอำเภอเชียงทอง จังหวัดเชียงราย¹

เด่นพงศ์ ศรีพัฒนะพิพัฒน์²

¹ บทความชิ้นนี้ปรับปรุงมาจากบทความที่นำเสนอในการประชุมวิชาการเสนอบทความวิทยานิพนธ์ประจำปีการศึกษา 2555 เรื่อง “ความเป็นอื่นและการพัฒนา” เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 ณ ห้องประชุมบุญชู โรจนเสถียร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์. โดยเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคมจากการค้าไทย-จีน: กรณีศึกษา อำเภอเชียงทอง จังหวัดเชียงราย”

² มหาบัณฑิต สาขาวิชาจีนในระบบเศรษฐกิจโลก วิทยาลัยนวัตกรรมการพัฒนาระบบบริหาร มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้า และช่องทางการค้าไทย-จีน ที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2554 ซึ่งแบ่งช่วงเวลาศึกษาเป็น 2 ช่วงตามการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-จีน คือ ก่อนการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-จีน (พ.ศ. 2544-2546) และหลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-จีน (พ.ศ. 2547-2554) ผลการศึกษาพบว่า ช่วงปี พ.ศ. 2544-2546 การค้าไทยกับจีนมีน้อยมาก โดยพ่อค้าไทยมีลักษณะเป็นธุรกิจครอบครัว และบางส่วนเป็นพ่อค้านอกพื้นที่มาทำการค้ากับจีนในอำเภอเชียงของ ส่วนพ่อค้าจีนที่เข้ามาค้าขายช่วงแรกเข้ามาติดต่อด้วยตนเองและผ่านการแนะนำจากคนรู้จัก โครงสร้างสินค้าที่สำคัญระหว่างไทยและจีน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าขาเข้าสู่ไทย แบ่งประเภทกลุ่มพืชขาเข้าคือ 1) กลุ่มบริโภค คือ กระเทียม สาลี่ แอปเปิ้ล สมุนไพรจีน กระหล่ำดอก พักทอง และ 2) กลุ่มอุตสาหกรรม คือ สาหร่าย ซึ่งมูลค่าสินค้าช่วงนี้มีปริมาณน้อยมาก และมีการขนส่งสินค้าทั้งทางน้ำและทางบก ต่อมาปี พ.ศ. 2547 พบว่า ผู้ค้าไทยมีลักษณะของการดำเนินธุรกิจ 3 แบบ คือ 1) พ่อค้าชายแดนทำหน้าที่เป็นนายหน้า 2) ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจแบบครบวงจร และ 3) บริษัทที่ดำเนินการธุรกิจด้านการขนส่งสินค้าเพียงอย่างเดียว โครงสร้างสินค้าขาออกจากชายแดนเชียงของไปยังจีนตอนใต้แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ สินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ได้จากป่า ในส่วนสินค้านำเข้าแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ สินค้าเกษตร สินค้าเบ็ดเตล็ด ยารักษาโรคและเคมีภัณฑ์ โดยในช่วงนี้มูลค่าการค้าของทั้งสองประเทศได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีปัจจัยสำคัญมาจากการสร้างถนนเส้น R3A รวมทั้งการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน อย่างไรก็ตามช่วงเวลานี้ปริมาณ

สินค้าจีนที่นำเข้ามาในไทยมีมากกว่าปริมาณสินค้าที่ไทยส่งออกไปจีน และมี
แนวโน้มมีมูลค่าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การค้าไทย-จีน, การค้าชายแดนเชียงของ

Abstract

The objective of this research aims at studying Pattern and Channel of Thai-Chinese Trade's revolution in ChiangKhong District, ChiangRai Province. The research's result shows that during 2001-2003 A.D, the commerce between Thai and Chinese was a little. Thai traders did small business for their families carrying from ancestry and some Thai traders would do businesses out of their area with Chinese in ChiangKhong District. For Chinese traders, they would transact by themselves from their acquaintances. Since commerce was more developed to be worldwide channels. The most important structure between Thai and Chinese is Thai import goods. We classified import plants for 1) Consumption such as Garlic, Chinese pear, Apple, Chinese herbs, Cauliflower and Pumpkin. And for 2) Industry such as Seaweed. The import has a little. Most of products were agricultural productivities and there were both of land and marine transportations. In 2004, Export were boosting continuously. There were 3 patterns of Thai traders' transaction 1) Border Area traders were only brokers. 2) Traders did one stop service business and 3) The Traders did business about only logistic to entrepreneurs. The Structure of export goods; from Chiangkhong's border to south of china, was divided to 2 groups. Mostly are agricultural products and wild products. For import goods, there are 3 groups such as Agricultural goods, miscellaneous goods, medicine and chemical goods. Due to land transport through route R3A,

a number of import goods are more than export goods and trends to gain more continuously.

Keywords: Thai-Chinese Trade, Border Trade of ChiangKhong